

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
सम्माननीय प्रधान न्यायाधीश श्री कल्याण श्रेष्ठ
माननीय न्यायाधीश श्री देवेन्द्र गोपाल श्रेष्ठ
फैसला

०६९-CR-०९५६

मुद्दा: लागू औषध खैरो हेरोइन ।

भारत, विहार जिल्ला, मोतिहारी ग्राम पञ्चायत चाडवा वडा नं. ४ स्थायी घर भई हाल
जिल्ला कारागार कार्यालय, वीरगंज पर्सामा थुनामा रहेका नैतुल्लाह भन्ने शेष अनाय
तुल्लाह-----१

पुनरावेदक
प्रतिवादी

विरुद्ध

प्रहरी प्रतिवेदनले नेपाल सरकार-----१

प्रत्यर्थी
वादी

सुरु तहमा फैसला गर्ने: मा.न्या. श्री भोजराज अधिकारी ।

काठमाडौं जिल्ला अदालत ।

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने: मा. मु. न्या. श्री केशरीराज पण्डित ।

मा.न्या. श्री यज्ञप्रसाद बस्याल ।

पुनरावेदन अदालत, पाटन ।

न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९ बमोजिम यस अदालतको क्षेत्राधिकारअन्तर्गत पुनरावेदन
अदालत, पाटनको मिति २०६९।६।२३ को फैसलाउपर प्रतिवादीतर्फबाट पुनरावेदन परी पेस हुन
आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर यसप्रकार रहेको छः

मुद्दाको तथ्यः

काठमाडौं जिल्ला, का.म.न.पा वडा नं. ७ गौशालास्थित सडकको बाटोमा प्रतिवादी नैतुल्लाह
भन्ने शेष अनाय तुल्लाहलाई फेला पारी निजको शरीर खानतलासी लिँदा निजको साथबाट लागू औषध

हेरोइन १९०.५५० ग्राम बरामद गरी निजलाई आवश्यक कारवाहीको लागि उक्त लागू औषधसहित दाखिला गरेको भन्ने प्रहरी प्रतिवेदन र खानतलासी तथा बरामदी मुचुल्का ।

भारत विहार, मोतिहारी जिल्ला, सिरसिया घर बताउने अली असगर भन्ने व्यक्तिले मलाई रक्सौलमा आई लागू औषध खैरो हेरोइन १९० ग्राम ५५० मिलिग्राम मेरो जिम्मा दिई काठमाडौं पुन्याई दयाशंकर भन्ने व्यक्तिलाई दिनु भनी पठाएकोले उक्त लागू औषध खैरो हेरोइन साथमा बोकी काठमाडौं आएको अवस्थामा प्रहरीले मलाई बरामदी मुचुल्कामा उल्लिखित लागू औषध खैरो हेरोइनसहित फेला पारी पक्राउ गरी ल्याएको हो भन्नेसमेत बेहोराको नैतुल्लाह भन्ने शेष अनाय तुल्लाहले अधिकारप्राप्त अधिकारीसमक्ष गरेको बयान ।

प्रतिवादीको साथबाट बरामद भएको लागू औषधको नमूना परीक्षण गर्दा उक्त नमूनामा लागू औषध खैरो हेरोइन पाइएको छ भन्ने केन्द्रीय प्रहरी विधि विज्ञान प्रयोगशाला, महाराजगंज काठमाडौंको लागू औषध परीक्षण प्रतिवेदन ।

फरार प्रतिवादीहरू दयाशंकर भन्ने व्यक्ति र अली असगर भन्ने व्यक्तिहरूलाई खोजतलास गर्दा फेला नपरेको भन्नेसमेत बेहोराको प्रहरीको प्रतिवेदन ।

अभियोग पत्रको बेहोरा:

प्रतिवादी नैतुल्लाह भन्ने शेष अनाय तुल्लाहले लागू औषध खैरो हेरोइन १९०.५५० ग्राम आफ्नो संगसाथमा लुकाई छिपाई ओसार पसार, पैठारी एवं संचय गरी लिई हिडेकोले निज प्रतिवादीले लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा ४ को (घ), (ङ) र (च) को निषेधित कसुर गरेकोले निजलाई सोही ऐनको दफा १४(१) को देहाय छ(३) बमोजिम सजाय हुन मागदाबी लिई पेस भएको अभियोग पत्र ।

प्रतिवादीले अदालतमा गरेको बयान:

मलाई भारतीय नागरिक अली असगर भन्ने मानिसले नेपालमा गई दयाशंकर नाम गरेका मानिसलाई भेटी उसबाट ५०,०००।— रुपैयाँ लिएर आएनु भनी पठाएका थिए । नेपालमा ठण्डा हुन्छ भनी १ थान कालो ज्याकेट र मफलर निजले मलाई लगाउन दिई निज दयाशंकर भन्ने मानिसको मोबाईल नम्बरसमेत दिएको हुँदा म निज अलि असगरले दिएको ज्याकेट लगाई दयाशंकर भन्ने मानिसलाई भेट्न भनी नेपाल आएको थिए । म गौशाला पुगेपछि म बसबाट झरेँ । प्रहरीले मलाई पक्राउ गन्यो र मेरो साथमा रहेको पैसा र मोबाइलसमेत लिए । ज्याकेटमा लागू औषध छ भन्ने कुरा

मलाई थाहा थिएन । मेरो साथबाट लागू औषध बरामद भएको छैन । प्रहरीले लागू औषधको प्याकेट देखाई तिम्रो ज्याकेटबाट फेला परेको लागू औषध हो भनी भनेका थिए । म लागू औषध खैरो हेरोइनको सेवन, खरिद बिक्री, ओसारपसार केही गर्दिन । मैले अभियोग दाबीअनुसारको कसुर नगरेको हुँदा मलाई सजाय हुनुपर्ने होइन भन्नेसमेत बेहोराको प्रतिवादी नैतुल्लाह भन्ने शेष अनाय तुल्लाहको अदालतसमक्ष गरेको बयान ।

वादीतर्फका साक्षीहरूको बकपत्र:

प्रतिवादीबाट बरामदी मुचुल्कामा उल्लेखित १९०.५५० ग्राम लागू औषध बरामद भएको हो भनी प्रतिवेदकहरू प्र.ना.नि.द्वय माताप्रताप थापा र कृष्ण खड्का, प्र.ह. सुरज थापा, प्र.ज. राजन ठकुरी र प्र.ज. ईन्द्रबहादुर थापाले गरेको बकपत्र ।

काठमाडौं जिल्ला अदालतको फैसला:

प्रतिवादी नैतुल्लाह भन्ने शेष अनाय तुल्लाहले अभियोग दाबीबमोजिम लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा ४ को (ड) र (च) को कसुर गरेको देखिएकोले निजलाई उक्त ऐनको दफा १४(१) को देहाय छ(३) ले १५ वर्ष कैद र रु. ५,००,०००।— जरिवाना हुने ठहर्छ भन्नेसमेत बेहोराको काठमाडौं जिल्ला अदालतको मिति २०६८।५।१८ को फैसला ।

प्रतिवादीले पुनरावेदन अदालत, पाटनमा पेस गरेको पुनरावेदन पत्र:

अनुसन्धानको क्रममा मैले भन्दै नभनेको बेहोरा उल्लेख गरी लेखिएको बयानलाई आधार मानी सुरु अदालतबाट फैसला भएको छ । वादी पक्षले बरामदी मुचुल्कामा रहेका प्रहरी कर्मचारी बाहेकका स्वतन्त्र व्यक्तिहरूलाई अदालतमा पेस गरी बकपत्र गराई अभियोग प्रमाणित गर्न सकेको छैन । तसर्थ प्रतिवेदक प्रहरी कर्मचारीहरू मात्रको बकपत्र र अनुसन्धानको क्रममा भएको भनिएको तथा कथित सावित्री बयानलाई आधार लिई म निर्दोषउपर कसुर ठहर गर्दै कडा सजाय गर्ने गरेको सुरु फैसला कानूनी रूपमा त्रुटिपूर्ण हुँदा उल्टी गरी म पुनरावेदकलाई सफाई दिलाई पाउँ भन्नेसमेत बेहोराको प्रतिवादीको पुनरावेदन अदालत, पाटनमा परेको पुनरावेदन पत्र ।

पुनरावेदन अदालत, पाटनको फैसला:

खानतलासी तथा बरामदी मुचुल्कामा यी प्रतिवादी स्वयंले रोहवरमा सही गरेको र उक्त बरामद गरिएको पदार्थ प्रतिबन्धित लागू औषध हेरोइन रहेको भन्ने प्रहरी प्रधान कार्यालय, विधिविज्ञान प्रयोगशाला, महाराजगंज, काठमाडौंबाट प्राप्त मिति २०६७।१२।६ को परीक्षण प्रतिवेदनबाट

देखिन्छ । यस्तो स्थितिमा उक्त बरामद लागू पदार्थ आफ्नो साथबाट बरामद भएको होइन भन्नेसमेतको प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर प्रमाणसम्म देखिएन । साथै उक्त बरामदी मुचुल्काको बेहोरालाई उक्त बरामदी मुचुल्का तयार गर्ने काममा संलग्न प्रहरी अधिकृत तथा कर्मचारीहरूले अदालतमा आई गरेको बकपत्रद्वारा पुष्टि गरिरहेको देखिएबाट निजलाई अभियोग मागदाबीबमोजिम सजाय गर्ने ठहर गरेको सुरु जिल्ला अदालतको फैसला मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ भन्ने पुनरावेदन अदालत, पाटनको मिति २०६९।६।२३ को फैसला ।

प्रतिवादीले यस अदालतमा पेस गरेको पुनरावेदन:

बरामद भएको लागू औषध मबाट बरामद भएको होइन । बरामदी मुचुल्का तयार गर्ने प्रहरी अधिकृत तथा कर्मचारी स्वतन्त्र साक्षी नभएको हुँदा निजहरूले गरेको बकपत्रको आधारमा कसुर कायम हुनुपर्ने होइन । तसर्थ पुनरावेदन अदालत, पाटनको फैसला उल्टी गरी अभियोग दाबीबाट सफाई पाउँ भन्ने प्रतिवादीको यस अदालतमा परेको पुनरावेदन ।

अदालतको ठहर:

नियमबमोजिम पेसी सूचीमा चढी निर्णयार्थ यस इजलाससमक्ष पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीले लागू औषध खैरो हेरोइन १९०.५५० ग्राम लिई हिंडिरहेको अवस्थामा पक्राउ परेकोले निजउपर लागू औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३ को दफा ४ को (घ),(ङ),(च) को कसुरमा ऐ. दफा १४(१) को देहाय छ(३) बमोजिम सजाय हुनको लागि अभियोग मागदाबी भएकोमा सोबमोजिम कसुर ठहर गर्दै निजलाई १५ वर्ष कैद र पाँच लाख रुपैयाँ जरिवाना गर्ने ठहर्‍याएको सुरु फैसलालाई पुनरावेदन तहबाट समेत सदर गरिपछि सो फैसलाउपर यस अदालतमा प्रतिवादीको पुनरावेदन परेको देखियो ।

आफूसँगबाट लागू औषध बरामद नभएको र बरामदी मुचुल्कामा रोहवरमा बस्ने स्वतन्त्र व्यक्तिहरूको बकपत्र बिना प्रहरी कर्मचारी मात्रको झुठो बकपत्रको आधारमा आफूलाई कसुरदार ठहर्‍याइन हुँदैन भन्ने जिकिर लिई प्रतिवादीले यस अदालतमा पुनरावेदन गरेको देखिँदा पुनरावेदन अदालतले प्रतिवादीलाई सजाय गर्ने गरेको फैसला मिलेको छ, छैन र प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर पुनर्न सक्ने हो, होइन भन्ने सम्बन्धमा निर्णय दिनुपर्ने भएको छ ।

यसमा निर्णयतर्फ विचार गर्दा गर्दा मिसिल संलग्न मिति २०६७।११।२१ को बरामदी मुचुल्कामा प्रतिवादीले लगाइरहेको ज्याकेटको दुईवटा खल्तीबाट दुई प्याकेट सेतो प्लाष्टिकको पोका

फेला परेको सो प्लाष्टिकको पोकाभित्र लागू औषध खैरो हेरोइन जस्तो देखिने धुलो पदार्थ फेला परेको र सोको तौल गर्दा १९०.५५० ग्राम भएको भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको पाइन्छ । उक्त बरामद वस्तुलाई परीक्षण गर्दा केन्द्रीय प्रहरी वैज्ञानिक प्रयोगशालाको मिति २०६७।१२।६ को प्रतिवेदनअनुसार हेरोइन भएको भन्ने देखिन्छ । उक्त बरामदी मुचुल्कामा प्रतिवादी रोहवरमा बसी सहिछापसमेत गरेको अवस्थामा आफूबाट बरामद भएको होइन भन्ने प्रतिवादीको जिकिर प्रमाणसम्मत देखिन आएन ।

बरामदी मुचुल्कामा रहेका प्रहरी कर्मचारीबाहेक अन्य मानिसहरू अदालतमा उपस्थित हुन नसकेको भए पनि प्रहरी कर्मचारी अदालतमा आई बरामदी मुचुल्काको बेहोरा पुष्टि हुने गरी गरिदिएको बकपत्रलाई प्रमाणको रोहमा अन्यथा भन्न मिल्दैन । प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १८ ले पनि यस्तो बकपत्रलाई प्रमाण ग्राह्य मान्नुपर्ने नै हुन्छ ।

प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीले अदालतमा आई बयान गर्दा बरामद हुँदाको अवस्थामा निजले लगाएको ज्याकेट भारतीय नागरिक असगर अलि भन्ने मानिसले दिएको र दयाशंकर भन्ने व्यक्तिलाई भेट्न भनेको कुरा उल्लेख गरेका छन् । यही बेहोरा प्रतिवादीले अनुसन्धानको क्रममा गरेको बयानमा पनि देखिएको छ । यसरी प्रतिवादीको मौकाको बयान एवं अदालतको बयानमा उल्लेख भएका तथ्यगत कुराहरू एक आपसमा मिल्नुका साथै सो कुरालाई बरामदी मुचुल्का एवं त्यसमा रहेका व्यक्तिको अदालतमा भएको बकपत्रसमेतले पुष्टि गरिरहेको स्थितिमा प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिरसँग सहमत हुन सकिएन ।

अतः माथि विवेचित आधार प्रमाणहरूबाट प्रतिवादीउपरको कसुर पुष्टि भइरहेको अवस्थामा पुनरावेदन अदालत, पाटनबाट भएको मिति २०६९।६।२३ को फैसला मुनासिव नै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ । प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय अभिलेख प्रविष्ट गराई मुद्दाको दर्ता लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार बुझाइदिनु ।

प्रधान न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत: अनिल कुमार शर्मा

कम्प्यूटर सेटिङ: विकेश गुरागाई

संवत् २०७२ साल असार महिना ३० गते रोज ४ शुभम्